

KORRALDUS

Geoloogilise uuringu loa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 26, § 32, § 35, haldusmenetluse seaduse § 16 lõiked 1 ja 2, § 61, Maa-ameti 19.12.2023 kiri nr 9-3/23/17812-2, Saarde Vallavolikogu 18.01.2024 otsusest nr 1-3/121 ning AS Tariston 06.12.2023 esitatud taotluse T-KL/1021816, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Anda ettevõttele AS Tariston (registrikood 10887843) geoloogilise uuringu luba nr L.MU/520863 Vangu V uuringuruumis kehtivusajaga 3 aastat.

1.2. Lisada antavale uuringuloale täiendavad tingimused vastavalt korralduse peatükis 3. toodud kaalutlustele.

1.3. Avalikustada AS Tariston Vangu V uuringuruumi uuringuloa nr L.MU/520863 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on uuringuloa nr L.MU/520863 lahutamatu osa. Uuringuluba nr L.MU/520863 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

AS Tariston (registrikood 10887843, aadress Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond) esitas Keskkonnaametile 06.12.2023 geoloogilise uuringu loa taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 06.12.2023 dokumendina nr DM-126608-1, edaspidi *uuringuluba*) Vangu V uuringuruumis.

Geoloogilise uuringu luba taotletakse geoloogilise uuringu teostamiseks Pärnu maakonnas Saarde vallas Ristikülas riigile kuuluval kinnistul Lodja metskond 1 (tunnus 71201:001:0450). Riigile kuuluva katastriüksuse riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletava uuringuruumi teenindusala pindala on 14,64 ha.

Geoloogilise uuringuga selgitatakse välja uuringuruumi geoloogiline ehitus, seal levivate purdsete kvaliteet, kasuliku kihi paksus, selle levik ja maht ning kaevandamistingimused. Tegemist on tarbevaru uuringuga, mille käigus plaanitakse rajada kuni 35 uuringukaevet ja kuni 35 uuringupuurauku. Uurimissügavus on kuni 7 m. Uuritavateks maavaradeks on tähtsuse ja ehitusliiv. Hüdrogeoloogilisteks katsetöödeks on veetasemete mõõtmine uuringupuuraukudes, muud sihtotstarbelised tööd: laboratoorsed tööd; uuringuruumi teenindusala topograafiline

mõõdistamine. Taotletava loa kehtivusaeg on 3 aastat. Geoloogilise uuringu teostaja on OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437, aadress: Männiku tee 104, Nõmme linnaosa, Tallinn, Harju maakond).

Kattumist arvel oleva maavaravaruga ei ole. Lähimad maardlad on Tõitoja liivamaardla (maardlate registri registrikaart nr 0946), mis jääb taotletava uuringuruumi teenindusalaast ~1,4 km kaugusele ida suunda ja Vangu liivamaardla (maardlate registri registrikaart nr 0750), mis jääb 1,6 km kaugusele edelasse.

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub täielikult maaparandussüsteemiga RISTIKÜLA(TTP-381) (kood maaparandussüsteemide registris 6114810020110002).

Taotletava uuringuruumi teenindusala läbib keskosas ida läänesuunaliselt Kõveri tee 7560540, mis on metsatee.

Uuringuloo taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja Maa-amet (19.12.2023 kiri nr 9-3/23/17812-2).

Riigilõivuseaduse § 136¹ lõike 1 kohaselt on riigilõiv 400 eurot tasutud 15.12.2023.

Vangu V uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää muinsuskaitseobjekte.

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 1 lg 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloo andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 30 lõike 2 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloo taotluse menetluse algatamise teate 19.12.2023 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning teavitas avatud menetluse algatamisest menetlusosalisi 19.12.2023 kirjaga nr DM-126608-3. Kuni uuringuloo andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid.

Avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ei laekunud.

MaaPS § 27 lõike 3 kohaselt palus Keskkonnaamet 19.12.2023 kirjaga nr DM-126608-5 riigivara valitseja volitatud asutuse nõusolekut Riigimetsa Majandamise Keskuse valitsemisalas oleva katastriüksuse kasutamiseks geoloogilise uuringu tegemise eesmärgil.

Riigivara valitseja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus 03.01.2024 kirjaga nr 3-1.1/2023/7866 andis oma nõusoleku geoloogilise uuringu teostamiseks järgmistel tingimustel:

1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Pärnumaa metsaülemat välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;
2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

Nimetatud tingimused kantakse uuringuloa täiendavateks tingimusteks muutmata sõnastuses.

Vastavalt MaaPS § 27 lg-le 7 saadab kaevandamisloa andja geoloogilise uuringu loa taotluse arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse kohta selle saamisest arvates. Keskkonnaamet juhtis kirjas tähelepanu asjaolule, et kui nimetatud tähtajaks arvamust ei esitata, võib Keskkonnaamet lähtuvalt HMS § 16 lg-st 2 lahendada ülalnimetatud Vangu V uuringuruumi geoloogilise uuringuloa loa taotluse ilma kohaliku omavalitsuse arvamuseeta.

Avatud menetluse algatamise teade ja taotlus on edastatud Saarde Vallavalitsusele 19.12.2023 kirjaga nr DM-126608-4.

Saarde Vallavolikogu 18.01.2024 otsusega nr 1-3/121 nõustus AS-le Tariston (registrikood 10887843) Vangu V uuringuruumi geoloogilise uuringu loa andmisega.

MaaPS § 30 lõike 5 alusel pani Keskkonnaamet õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja XX.01.2024 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks kaks nädalat teate avaldamisest alates. Avalikustamise käigus ettepanekuid ja vastuväiteid ...

Vastavalt HMS § 49 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist, huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada ja lõikele 3 taotluse esitajale, võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis AS Tariston-ilt XX.01.2023 kirjaga nr DM-126608-8 arvamust või vastuväiteid uuringuloa andmise korralduse ja uuringuloa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest.

AS Tariston ...

3. KAALUTLUSED

Geoloogiline uuring on maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav geoloogiline töö (MaaPS § 4 lõige 2). Geoloogilise uuringu läbi viimine on lubatud vaid uuringuloa alusel (MaaPS § 17 lõige 2). Uuringuloa saamiseks esitab taotleja loa andjale taotluse (MaaPS § 27 lõige 1). Uuringuloa andjaks on Keskkonnaamet (MaaPS § 26).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 11 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu 1“ (määrus nr 224). Loa taotleja kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ega ka määruse nr 224 loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõike 3 ning määruse nr 224 alusel ei ole antud juhul KMH algatamine kohustuslik, samuti ei

ole vajalik eelhindamine ega KMH vajalikkuse kaalumine.

Geoloogilist uuringut võib korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik (MaaPS § 17 lõiked 3 ja 4). Uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punkti 1 kohane tegevusluba.

Geoloogilise uuringu teostaja on Inseneribüroo STEIGER OÜ (registrikood 11206437, aadress Männiku tee 104, Nõmme linnaosa, Tallinn, Harju maakond).

Juhul kui geoloogilise uuringu käigus tekib kaevandamisjätmeid ning jäätmete ladestamiskoht ei ole jäätnehoidla jäätmeseaduse (JäätS) § 35² tähenduses, tuleb uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjätmekava (MaaPS § 28 lõige 5). Jättekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse JäätS §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Uuringuloa taotluse kohaselt geoloogilise uuringu käigus kaevandamisjätmeid ei teki ning seetõttu ei ole jättekava koostamine ja esitamine vajalik.

Keskkonnaamet kontrollis AS Tariston 06.12.2023 esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-s, keskkonnaministri 09.01.2020 määruses nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“ ja KeHJS-s sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks uuringuloa menetlemiseks.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja –vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad võib haldusorgan määrata kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigus tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). HMS § 53 kohaselt võib haldusaktile kehtestada kõrvaltingimuse seaduses või määruses sätestatud juhul või kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata. Vastavalt määruse nr 1 § 4 lõikele 3 kantakse uuringuloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ning kaevandamisjätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks ja vajadusel muud täiendavad nõuded. Uuringuloaga reguleeritakse vaid uuringuruumis ja uuringuruumi teenindusalal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt uuringu teostamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Riigivara valitseja volitatud asutuse esitatud tingimused seatakse antava Vangu V uuringuruumi uuringuloa täiendavateks tingimusteks järgmiselt:

1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Pärnumaa metsaülemat välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;
2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

Vangu V uuringuala ei asu kaitsealal, hoiualal ega Natura 2000 võrgustiku alal.

Uuringuala kattub koostatava (Keskkonnaameti poolt kooskõlastatud 17.01.2024 kirjaga nr 6-5/23/25292-3) Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi asukoha määramine“ trassilõikude 3A, 4A ja 4H kohaselt metsise asurkonna soodsa seisundi hüvitamiseks planeeritud alaga. Maakonnaplaneeringuga kavandatud tegevustele viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine (sh Natura asjakohane hindamine). Natura asjakohane hindamine jõudis järeldusele, et Natura 2000 Luitemaa linnuala kaitse-eesmärkidele (metsisele) ei saa ebasoodsate mõjude ilmnemist välistada isegi leevendavate meetmete rakendamisel. Maakonnaplaneeringu ja KSH raames koostati Natura hüvitusmeetmete kava eelistatud trassialternatiivile ja töötati välja vajalikud meetmed RB-st tuleneva kahju (ajatava raudtee tõttu toimub metsise elupaikade killustamine ja läbi selle võimalik asurkonna leviala vähenemine) kompenseerimiseks.

Ühe hüvitusmeetmete kavas kirjas oleva meetmena tuleb Lõuna-Pärnumaal RB raudtee mõjualasse jäävate olemasolevate kaitsealade ümber ja hüvitusmeetmete paketi alusel moodustatavate kaitsealade ümber jäävatel aladel ehk nn puhveraladel vältida olulise ebasoodsa keskkonnamõjuga tegevusi, mis võivad koosmõjus (e liitmõjus) RB-ga avaldada ebasoodsat mõju kaitse-eesmärgiks olevale liigile – metsisele (nt raadamine, mille tulemusel võib väheneda metsamaa pind, karjääride, uute ehitiste kavandamine jne). Kaitsealade ja püsielupaikade ümber olevas nn puhveralas ehk hüvitusaladel ja hüvitusalade jaoks tähtsatel astmelaudadel asuvate mängude keskosast kuni 3 km raadiusesse metsise põhilisele elupaigakasutusale jäävatel sidusate metsamassiivide aladel tuleb erinevate arendustegevuste ja majandustegevuse kavandamisel igakordselt hinnata mõju muuhulgas metsisele ning kõik tegevused kooskõlastada Keskkonnaametiga.

Metsisele maavara kaevandamise (koos)mõjude väljaselgitamiseks tuleb koostada eksperthinnang. Metsise eksperthinnang tuleb koostada pädeva liigieksperti poolt (eksperti valik ja töö lähteülesanne eelnevalt Keskkonnaametiga kooskõlastada). Eksperthinnang esitada koos maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlusega.

Lisaks on loa omanikul kohustus järgida õigusaktides kehtestatud asjakohaseid nõudeid ka ilma nende uuringuloo täiendavateks tingimusteks lisamiseta.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS §-s 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Liiva ja kruusa uuringuks tehtavate geoloogiliste uurimistöödega ei kaasne olulist vibratsiooni-, valguse-, soojuse-, kiirguse- ja lõhnahäiringut. Mõningal määral tekitavad uuringut teostavad masinad müra, aga seda võib võrrelda põllumajandusmasinate tekitatava müraga, olles pigem väiksem. Geoloogilise uuringu läbiviimine ei kahjusta ümbritseva keskkonna vastupanuvõimet, kuivõrd uuringutega kaasnev mõju on minimaalne ega ulatu uuringuruumi teenindusala piiridest väljapoole. Geoloogiline uuring ei mõjuta põhjavee seisundit, kuna uuringute käigus ei viida läbi katsepumpamisi, põhjavee alandamist ega põhjavee juhtimist alalt välja. Uuringu käigus mõõdetakse kaevandisse ilmuva vee tase. Veetaseme mõõtmine ei põhjusta põhjavee taseme

alanemist ega mõjuta muul moel põhjavee seisundit. Lisaks suletakse kaeveõõned kohe peale proovide võtmist väljatud materjaliga (mida ei ole vaja kasutada laboratoorsete katsete läbiviimiseks). Uuringute läbiviimine ei too kaasa ohtu põhjavee seisundile (st kvaliteedile, tasemele, koostisele jms) olenemata selle kaitstuse tasemest.

MaaPS § 27 lõigetes 4-6 nimetatud nõusoleku küsimise vajadust uuringuloo andmiseks ei olnud ja sellest tulenevat keeldumise alust ei esine.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 1 alusel keeldutakse uuringuloo andmisest, kui uuringuloo andmisel puudub riigivara valitseja või tema volitatud asutuse nõusolek. Riigimetsa Majandamise Keskus 03.01.2024 kirjaga nr 3-1.1/2023/7866 nõustus uuringute tegemisega tingimustel, mis lisatakse antava uuringuloo täiendavateks tingimusteks. Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 1 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 35 lõike 1 punktidest 2 - 5, 8 ja 11 ja lõike 2 punktidest 2-3 tulenevat keeldumise alust menetluse käigus ei ilmnenu. Vangu V uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ega keskkonnaregistrisse kantud muid kaitstavaid loodusobjekte, samuti ei ulatu uuringuruumis tehtavate välitööde mõju uuringuruumi piiridest väljapoole. Alal ei asu muinsuskaitseobjekte ega kinnismälestisi.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 9 alusel keeldutakse uuringuloo andmisest, kui uuringu tegemine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga.

Kuna uuringuluba ei anna selle omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse keskkonnaluba kaevandamiseks, on uuringuloo taotlemine ja uuringu teostamine taotleja enda risk ning kulu. Geoloogilise uuringu tegemine ja varu arvele võtmine keskkonnaregistri maardlate nimistus ei anna taotlejale kaevandamise õigust, kuid annab maavarade otsingu ja uuringu seisukohalt olulist informatsiooni. Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 9 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 alusel keeldutakse uuringuloo andmisest, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloo andmisega. Saarde Vallavolikogu 18.01.2024 otsusega nr 1-3/121 nõustus AS-le Tariston (registrikood 10887843) Vangu V uuringuruumi geoloogilise uuringu loa andmisega. Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 kohast keeldumise alust.

MaaPS 35 lõige 2 punkt 1 sätestab, et uuringuloo andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest uuringu või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning AS Tariston ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri teade 24.01.2024).

Eeltoodu alusel võib väita, et MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloo andmisest keeldumise alused puuduvad.

Uuringuluba ei anna selle omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse maavara kaevandamiseks keskkonnaluba ning uuringuloa saamisel ei teki õiguspärast ootust keskkonnaloa saamiseks.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo